1875. II. évfolyam. 22. szám. Debreczen, Hétfő, febr. 1.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.
Egész évre . 10 frt.
Félévre . . 5 frt.
Negyedévre . 2 frt 50 kr.
Egy hóra . 1 frt.
Előfizethetni helyben a kiadóhivatalban a debreczeni *reszvenynyomdában*, aztán Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, vidéken a postahivatalóknál.

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.

A BALKÖZÉPPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
öt hasábos petitsor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmü s többizben megjelenő hirdetményeknél leengedés történik. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nyilttéri közlemények minden sora 20 kr. A hirdetmények a szerkeszt. irodában vétetnek fel.
Az előfizetési s hirdetményi pénzek a kiadóhivatalba, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztőségi irodába „Tisza"-bankház (Főpiacz 1584. szám. a. földszint jobbra) czimezendők.

DEBRECZENI SZINHÁZ.
V. Bérlet 20. szám.
Kedden, febr. 2-án:
adatik:
A SZINPADI herczegnő.
Nagy bohózatos operette 3 felvonásban. — Irta Meilhac és Halevy. Zenéjét szerzé Offenbach Jakab. Forditotta Toldy Ferencz: Karnagy Medgyesi Nándor. (Renkező Szabó.)

Kezdete 7 órakor, vége 9 után.

Debreczen, febr. 1.

= A képviselőház szombati ülése meglehetősen zivataros volt.

A vihar előjelei már az ülés kezdetén, a kérvények tárgyalásánál mutatkoztak; akkor, midőn a budapest-zimonyi vasut ügye került szőnyegre. A főváros ugyanis kérvényt nyujtott be a képviselőházhoz, hogy a tervezett budapest-zimonyi vasut, a Duna balpartján vezettessék. A kérvényi bizottság azt javasolta, hogy e vonal levén a legrövidebb és legegyenesebb, a mellette szóló körülmények tekintetbevétele végett utasittassék a kérvény a kormányhoz.

Gróf Zichy közlekedési miniszter a kérvényre nagyon kitérőleg válaszolt, minek folytán Szilády Áron felkérte a minisztert, nyilatkozzék világosan, hogy a Duna jobbparti vagy a Duna balparti vasutat pártolja-e a kormány.

És mit válaszolt gr. Zichy, közlekedési ügyér. Nagy bölcsen azt válaszolta, hogy semmit nem válaszolt.

Mielőtt a háznak ez ügyben hozott határozatát elmondanók, legyen szabad ez internationalis fontossággal biró vonal felől nézeteinket elmondani:

Tény az, hogy a közlekedési miniszteriumban régen sütik főzik már a Duna jobb partján vezetendő budapest-zimonyi vasut tervét, mely terv pedig, — Magyarország keleti kereskedelmére nézve sokkal nagyobb veszélyt rejt méhében, mint maga, a mult évben törvénybe igtatott orsovai káros csatlakozás. Ha e vasut, — melynek a jelen körülmények közti kiépitése csaknem őrültségnek mondható, — csakugyan megfogna szavaztatni, annak mulhatlanul a Duna és Tisza közt, tehát a pesti oldalon, a balparton kell vezettetni, mert ez a légvonalnak megfelelő legegyenesebb pálya. A mely kormány a két vonal közül a Duna balpartit ejti el, az vétkes mulasztást követne el a haza legszentebb érdekei ellen.

Szilády Áron categorice tette fel a kérdést, melyre a miniszter egyszerüen igennel, vagy nemmel megfelelhetett volna, gr. Zichy azonban rákvörössé pirulva hallgatott, s ezen tacente-clamante bölcsességével, — minden hallgatása mellett kiáltó hangon bevallotta az ország szine előtt, hogy az ő lelke előtt a Duna jobb parti zimonyi vaspálya lebeg, — a min ugyan alig lehet csodálkoznunk, ha fontolóra veszszük, hogy a Duna jobb partján roppant terjedelmü Zichyféle uradalmak terülnek el.

A ház ezuttal letette a már megszokott szerepet s nem volt hajlandó szavazógépként szerepelni, s nem elégedve meg a miniszter sajátságos feleletével, kisebbségben hagyta Zichyt, s az ügyet tárgyalásra tüzte ki.

Vigyázzon a képviselőház, nehogy a tárgyalás alkalmával hagyja figyelmen kivül Magyarországnak e vasutvonalhoz kötött eminens érdekeit.

Különben fentebb már emlitettük, hogy uj vasutat mostanában épiteni, az ország jelenlegi zilált anyagi körülményei mellett, majdnem egyenlő az őrültséggel. Ily őrültségre ám vállalkozzék egyes nyerészkedők érdeke s némely gschäftelők haszonhajhászata, de az ország a maga jól felfogott érdekében nem vállalkozhatik.

A miniszter ugyan az uj vonalra vonatkozólag annyit mondott, — hogy ugy fogná azon vasutat kiépittetni, ha azon vasutépités nem von terhet az országra. — Ezen nyilatkozat ám valeat, quantum valere potest, mások előtt, de mi azt állitjuk, hogy lehet vasutat állami garantia nélkül is, de annyi állami kedvezmény mellett épittetni, hogy e kedvezmény utóvégre nagyobb terhet róv az országra, mint a kamatgarantia rovott volna.

De meg a Duna jobbparti vasutnál nem a kamatbiztositásban, vagy állami kedvezményekben fekszik az országra nézve a főteher, sőt mondhatjuk a veszély, hanem abban, hogy az ország kereskedelmi érdekei, főleg a keleti kereskedés, s a főváros jövendője teljesen megöletnének a Duna jobbparti zimonyi vasut által. Mert a Budától Zimonyig vezetett vonal mindazon vonalokkal lenne közvetlen átszelési összeköttetésben, a melyek a forgalmat a magyar főváros kikerülésével Bécs és Grácz felé terelik, s melyeknek kiépitésével a kormány és a többség a haza érdekei ellen oly nagy bünt követett el, elvonván kelet kereskedelmének nagyrészét hazánktól.

Ez okokból még egyszer óva intjük a képviselőházat, hogy az ügy tárgyalása alkalmával vonakodjék segédkezet nyujtani egy oly vasut kiépitéséhez, mely először is kissé igen drága lenne családi vasutnak, másodszor pedig csak növelné azon veszélyt, a melynek hazánk kereskedelme az orsovai csatlakozással már oly nagy részben van martalékul dobva.

Ez volt az ülés bevezetése. Ezután a kormány községalapitási szenvedélyére került a sor s Beliczay Rezső gyönyörüen indokolt beszédben kelt ki a belügyér ellen, s őt a ház határozatainak megvetésével, önkénykedéssel és részrehajlással vádolta. Gr. Szapáry válasza sértő modorban volt tartva, s tele volt ellenmondásokkal. Ugyanez alkalomból a belügyminiszter a képviselőházban szokásossá válni kezdő becsületszót is kiszalasztotta száján, mire Csernátony Lajos azon megjegyzést tette, hogy: „már nagyon is napirenden van a becsületszó-adás." Képzelhetni a vihart, mely ekkor a ház jobboldalán támadt s a belügyér oly módon igyekezett a hinárból kilábolni, hogy Csernátony ellen személyesen sértő kifejezéseket használt.

De ezzel a zajos jelenetek még nem értek véget, az utolsó a leghatásosabb felvonás csak akkor vette kezdetét, a midőn Simonyi a költségvetés ellen irányzott jeles beszédének végével Bittó miniszter elnök megérkezett, s a maga becsületszavának védelmére kelt. Csernátony ugyanis a belügyminiszter sértő szavaira adott válaszában azt mondotta, hogy „már csakugyan napirendre kezd kerülni a becsületszó adás oly tények ellenében, melyeknek ellenkezőjét mindenki tudja. A multkor a miniszterelnök szavát adta oly valamire, a minek ellenkezőjéről az egész ház tudomással bir, sat." Akkor, a midőn e szavak elmondattak, Bittó nem volt jelen a képviselőházban, s midőn megérkezett egy oly botrányos jelenet fejlődött ki, mi egyátalán nem egyezik meg a képviselőház méltóságával, A miniszterelnök valódi praeceptori hangon leczkét akart adni Csernátonynak a parlamenti illemből, melyet Csernátony roppant lárma és zaj közt, férfiasan utasitott vissza, s követelte, hogy engedtessék meg elmondani a „Közérdek" alapitásának történetét. Elnök azonban nem engedte meg, s ez ügyet befejezettnek nyilvánitotta. A ház roppant izgatottságban oszlott szét, az az keltek fel a képviselők a padokról, s ki ki szive vonzalmát követve részint Csernátony részint Bittó köré gyülekeztek, s a történtek még hosszabb ideig a legélénkebb beszélgetés tárgyát képezték.

= **Lónyai Menyhérttel** folynak gróf Andrássy részéről a titkos alkudozások, — minden áron visszaohajtván szerezni az annak idején oly csufosan kibuktatott grófot, a széthullásban levő párt cliqueuralom összedongázására.

= **Sennyey beszéde** oly rémületet idézett elő a clique uralom emberei között, hogy azok nagy ijedségükben gról Andrássy Gyulát kérték le Bécsből, hogy a hatalmas külügyér, a clique uralom megalapitója álljon utjába azon veszélyes áradásnak, melyet báró Sennyey hömpölyi tet a clique uralom ellen.

* **A magyar keleti** vasut másodsorozatu elsőbbségi kötvényei e hó 3-ik és 4-ik napjain a Rothschild-consortium által Európa főbb pénzpiaczain aláirásra bocsájtattak. — Tudvalevőleg ezen elsőbbségi kötvények iránt a magyar törvényhozás az 1874. I. t. cz. által ugy a tőketörlesztés, mint a kamatok fizetése tekintetében a készfizetés kötelezettségét magára vállalván, e kötvények állampapir jellegével ruháztattak fel. E kötvények kibocsájtási ára 65 százalék; minden aláirónak 7 százalék kamat aranyban biztosittatik.

* **Az állam és egyház közti** viszonyok rendezése tárgyában kiküldött bizottság tegnapelőtt tartott ülésében folytatta a vallásszabadság tárgyában alkotandó törvényjavaslat tárgyalását.

* **Hollán Ernő** ki a vasmegyei főispáni méltóságra már régebben hivatott fel, azt elfogadni késznek nyilatkozott.

* **Mazuranits** horvát bán tegnapelőtt visszautazott Zágrábba, de mint hirlik, legközelebb ismét a fővárosba jő.

* **Simor János** bibornok herczegprimás nagyobbszerü és terjedelmesebb főpásztori encyclikán dolgozik, mely nem sokára meg fog jelenni.

* **b. Sennyey** beszédére vonatkozólag egy központi lap azon megjegyzést teszi, hogy a bécsi lapok mily silány kivonatot kaptak abból; ezt nevezett lap csupán annak tulajdonitja, hogy a távirászati levelezések mind uralkodó körök kezelésein vannak.

Külföld.

+ **Francziaország.** A franczia nemzetgyülés jan 30-án a Ventavon-féle trvjavaslat második részét vette tárgyalás alá. E javaslat eredeti szövege szerint a köztársaság elnökének jog adatik a képviselőházat feloszlatni. De a republikánus párt épen e pontra nézve nem akarja az eredeti szöveget elfogadni, miután az elnök hatalma ezzel tetemesen, s talán veszélyessé növeltetnék. A köztársasági párt souverain jognak tartja a feloszlatás jogát, mely egyedül a nemzetgyülés által gyakorolható. Ha e javaslat elfogadtatik, akkor a republikánus párt fölfogása szerint megvan téve az első lépés egy szerfelett könnyen sconirozható államcsinyre. A köztársaságiak ebből folyólag a trvjavaslat ezen pontján oly változtatást kivánnak tenni, mely szerint a végrehajtó hatalom elnöke, a nemzetgyülést csak a senatus beleegyezésével oszlathassa fel. A balközép e végből mindenesetre az eredeti szöveg ellen fog szavazni, s ez esetben a Ventavon-féle javaslat bukása elmaradhatlan.

+ **Spanyolország.** Cuba szigete, az „Antillák gyöngye," s a spanyol gyarmatok legdusabbja alkalmasint elszakad az önmagával tehetetlen anyaországtól. A hónapok óta tartó lázadás pillanatonként nagyobb mérveket ölt, különös viszonyok pedig kivivják részére, hogy az északamerikai egyesült államok által hadviselő félnek ismertessék el. Alfonzó jan. 23-ikán Laserna csapatai felett neve napja alkalmából szemlét tartott, az általános katonai ammestia, melyről emlitést mi is tevénk, e szemle után azonnal kiadatott. Az ifju királynak ez volt első nagyobb horderejü politikai elhatározása, melyet azonfelül a legjobb eredmény koronáz, a karlista csapatokból naponkint történnek átszökések, igy több tüzértiszt visszatért a királyi hadseregbe, s Don Carlos más oldalról is a békülés kényszer helyzetébe jutott. Hir szerint az egész carlista háboru napjai megvannak számlálva, illetékes körök a békekötést febr. 10-ére hiszik megtörténni.

Az Ofenheim-féle bünper.

** Az Ofenheim féle bünper utolsó tárgyalásainak legkiválóbb mozzanata volt, Banhans kereskedelmi levele, melyről lapunkban már a mult alkalommal szólottunk. Ez ügyből kifolyólag oly leleplezések történtek, melyek legkevésbé vonnak gloriát a miniszter személyiségére.

A mult szombati tárgyaláson a tanuk kihallgatása berekesztetett, s illetőleg véget ért, csak a szakértők és szakértők véleményének kivétele maradt hátra.

Elnök a jelen nem volt s illetőségi helyükön kihallgatott tanuk vallomásait tartalmazó jegyzőkönyveket is felolvastatja.

Ezután a czernoviczi pálya igazgató-tanácsának a zárlatra vonatkozó emlékirata olvastatott fel.

Vádlott kinyilatkoztatja, hogy annak szerkesztésére semmi befolyással sem volt.

Freuth rablógyilkos kivégezése.

+ Mult hó 29-én végezték ki Olmützben Freuthot, a vasuti rablógyilkost. A kivégzés reggel 9 órakor hajtatott végre a börtön kis udvarán, Bett brünni hóhér által. Az elitélt a megelőző éjt éberen s nyugodtan töltve az órákat s a perczeket számlálta. Reggeli 6 óra tájban szüleihez irt levelet, melyben tettéért tölök bocsánatot kér, gonosz tettét megbánja, s egyszersmind figyelmezteti őket, hogy szomoru sorsát nagyon szivükre ne vegyék, mert gyámoltalan gyermekeiknek gondos nevelésre van szükségök. A vallásoktatónak e levelet átadta, aztán áldást mondott ő felségére és biráira, kik iránta igazságosak voltak. Ezután börtönéből az udvarra kisértetett, ott bátran az akasztófa alá állt, imádkozott, aztán a jelenvalókhoz következőleg szólt: „Bocsássák meg tettemet! Isten önökkel!" A hóhér ezután összeköté kezeit, s pár pillanat multva teljesité a kivégzést.

Fővárosi levél.

Budapest, Januar 27.*)

Barátom szerkesztő!

— Nos, minőnek találja a magyar társaséletet, Mister F.?

— Kifogástalannak. Férfiaik mindegyike egy-egy gentleman; szép nők tekintetében pedig önök első nemzet a világon. Egygyel több ok az előszeretetre, melyet a magyarok iránt régóta táplálok. Hanem mondja csak, my dear hol van az a rémitő pénztelenség, nyomasztó kereskedelmi pangás és financialis decadentia, melynek hire Magyarhonról a külföldön annyira el van terjedve s mely a harmadévi válság oly természetes következményeként sulyosodnék a nemzet vállára? Hisz e zsufolt termek tündökölnek a fény és gazdagságtól! a számos elegans toilette, a Párist eláruló hajékek, a szikrázó ékszerek: mind, mind azt beszélik, hogy ez államban nem pénzügyi zavar, de jóllét és megelégedés honol.

Mr. F. ekép önté szavakba meglepetését a látottak felett a mult heti bölcsődebálban, midőn bájos nejét hölgyösmerősei körében hagyva, engem körsétára kisért. — E komoly fiatal férfi nehány év előtt már Londonban is jelét adta rokonszenvének a magyarok iránt. Most ime személyesen óhajt tudomást szerezni társadalmi viszonyaink és népéletünk felől; ezért, de a szeretetre méltó Mistres F. szórakoztatása végett is, van itt e bálban.

Fenti megjegyzéseire kétes mosolylyal válaszoltam. Nem akarom egyszerre tönkre tenni illusióit. Lesz még arra alkalom elég. Inkább kimentünk a buffetbe, melynek kellemeivel is meg kelle ösmerkednünk. Szünet alatt jól telt az idő reminiscentiáink és a jelen körül forogva csevegés közben. Angolom akkor nézett még nagyott, midőn fizetésre került a dolog. Egy adag potykából lazaczczá avancirozott hideg hal, kevés dessert és egy kis üveg „carte blanch" = kilencz forint huszonkét krajczár! Már csakugyan bőség uralg ez országban — gondolá — csak a külföld előtt titkolják.

A tánczteremben már a souper-csárdás járta. A jókedv sziporkázott. Hevült arczok, pihegő keblek, lebegő uszályok és lobogó zsebkendők, melyek alig győzik felszáritani az izzadó homlok gyöngyeit. Egyes kisebb csoportok körül három — négysoros élösövény kiváncsi nézőkből, kik egész élvezettel szemlélik az ügyes tánczos válogatott lábmutatványait és a deli tánczosnő picziny lábacskáját, mely kaczérul ki-kibukkan a tarlatán fodrok alól. Közbe borizü kurjantás vegyül, az elragadtatás eme természetgyermeke. De azért elnézők vagyunk, mert jól tánczol a gyerek. Hej pedig be ritka már mai napság a jó csárdás-tánczos! Bezzeg nem ugy tudja eme másik pár. A kisasszony terézvárosi karcsu leányka, tourtánczokban párját kell keresni, de a csárdáshoz nem ért. Keresi a keresetlenséget s ez a legnagyobb hibája. A tánczos meg valódi havasi maczkó — frakkban; csakhogy el nem mordul. — A többi tánczolók sem értik a módját. Valljuk is meg: a fővárosi urfiak és urhölgyek által produkált lábficzamok és csipőrezgetések mindent inkább tüntetnek elő, mint bájt és kellemet. Hozzá még az a gőzerővel gyorsitott zene, melyet csakis az efféléhez szokott czigány keze bir ki megszakadás nélkül. Egy szóval a hajdani délczeg, tüzes magyar tánczból az eredetiségnél egyéb nem maradt fenn, ha ugyan az erőszakkal hátraszegett vállak, kézzel hadonázás és lábbal toporzékolás eredetiségnek nevezhetők.

Nem csoda aztán, ha az én angol barátom kénytelen volt bevallani, hogy biz e hires csárdás nem felel meg várakozásának, sőt valami finnyásabb londoni lady azt is mondhatná rá hogy: „shoking!"

Én tőlem telhetőleg védtem tánczunkat s biztattam őt, hogy az alföldön nézze meg, ott egészen másképp megy az; emez itt csupán

*) E levél mult számunkból maradt ki. Szerk.

A „Debreczeni Ellenőr" tárczája.

Az ő kedveért!

MONTAGUE KELEMEN REGÉNYE.

IX. FEJEZET.

A hiányzó kés.

(20-ik folytatás.)

Bartree mesternek az első nap folyamában legkevesebb huszszor lett feje levágva, s minden egyes alkalomnál több és több néző csődült a bódéba, ugy hogy Bartree asszony, alig volt már képes a sok réz garasokat hová rakni.

A társaság egész nap — alig egy rövidke óra kivételével — folyton mutogatta látványosságait de sőt még este is, a mikor már egy „jobb" társaság is el elvetődött oda, sem hagyták azt félbe.

„Ugy hiszem Károly" — mondá Bartree — hogy a te szép arczocskád vonza leginkább sátrunkba a közönséget. Az asszonyság utóbbi időben igen hanyagnak mutatta magát, s ez rosz vért csinált; a midőn pedig te játszottál le sem vették tekintetöket rólad" —

„Az utolsó előadás alkalmával egy nagy martialis kölyök volt itt, kit szerettem volna kezeim közé keriteni — mondá Allison — de ha még egyszer eljő, nem mulasztom el felszólitani, hogy mint figuráns szegődjék el mellém s akkor, nem tréfából mint azt önnel cselekszem, hanem valósággal vágom le fejét!"

„Mit akar ön tenni Allison?" kérdé Bartree asszony.

„A mit mondtam."

„De, hát ki volt az?"

„Nem tudom."

„Mit csinált?"

„Semmit egyebet mint hogy az egész előadás alatt meredt szemekkel bámult reám, de ugy hogy, jéghideg verejtékcseppeket sajtólt ki homlokomon nézése. — Az átkozott már megint itt van!"

„Hol?"

„Ott. A bódé ajtaján néz be. Egy magas, barna, nagy bajuszu férfiu!"

Bartree az ajtóhoz ment, félrehuzta annak függönyét, de bármiképen, bármily figyelmesen is nézett körül, még sem volt képes valakit észrevenni, ki a leirthoz hasonlitott.

„Már megint itt van! susogá Allison Bartreenak, midőn a fejlevágás mutatvány ismétlődött.

„Hol?"

„Épen előttünk; — egy öreges, merev tekintetü férfi. Vigyázz öregem, mert valószinüleg kettőnk közül egyikére váshatik a foga„.

„Hadd „vásséK" a mennyire neki tetszik . . . oh most már én is látom!" — Bartree feje buvhelyébe huzódott vissza s a jövő pillanatban Károly, az egész egybegyüllt nagy társaság határtalan örömére levágta azt. . .

„Károly, én ez embert már láttam valahol" — mondá az asszony a bevégzett előadás után. — Igen, láttam, de nem tudok visszaemlékezni, hogy hol? Kiváncsi vagyok, hogy tulajdonkép miben töri fejét?"

Az idegen, miután az esteli előadás be lett végezve, a sátor előtt maradt; és a midőn a Bartree pár bevégzett üzlet után a sátorba lépett, azt Gowerrel beszélgetni találta."

A beszélgetést a legegyszerübb módon kezdte; a mint Gowerhez közel lépett egy komédiás után tudakozódott, kit egykoron ismert; azonkivül nagy előszeretetet tanusitott lekötelező beszéde által Gower müvészetét illetőleg; ez megtette a hatást, mert feleleteket csalt ki akár akarta akár nem a megszólitott. Midőn Bartree megjött illedelmesen köszönt neki s magasztaló szavakkal dicsérte az előadás öszhangzatosságát és annak érdekességét; különösen pedig a fejlevágást tartotta mestermünek, s érdeklőleg tudakozódott vajjon nem hozza-é ez aktus felindulásba?

„Most már nem" — felelt Bartree. — Emlékszem azonban egy időre a midőn nagyon is önkivületbe hozott, midőn a kés gégémre lett téve. — De uram, én nem hallottam becses nevét; talán már ismerném? Igen sokan látogatnak s igy nem csuda, ha a sok név közül egyik-másik kimegy emlékezetemből. Ugyebár kérem nem csuda?"

„Nem uram."

Az idegen erre azt felelé, hogy neve Tomkinss, hogy Bartree-t ezelőtt már látta, s semmi esetre sem lepi meg, hogy azonnal fel nem ismerte.

„De térjünk vissza a mestervágásra" — felelt az idegen. — „Én azt hiszem, hogy ama kés, a melylyel a mütét véghez vitetik egy kissé nehéz. Nem? Ugyebár ön is e véleménynyel van? Mit gondol, nem lenne-e czélszerübb azt egy könnyebb, de mégis több „tekintélylyel" biró késsel elvégezni?"

„Mégis csudálatos" — felelt Bartree — hogy ön e körülményt észrevette. Önnek tökéletesen igaza van. Ezelőtt nem is ezzel a konyhakéssel történt a mütét, hanem egy nyulánk, finom, borzalomteljes késsel, a melynek fogója elefánt csontból készült s arany czirádákkal volt ellátva; de ez fájdalom — most nem található; bizonyosan az asszonyság vitte el."

„Az asszonyság?"

„Igen, egy nőtagja társaságomnak, — ki ezelőtt, mig Allison Károly nem szegődött hozzám, a fejlevágást csinálta; de most már nem számithatom társaságomhoz mert minden hiradás nélkül hagyott cserben."

„Egy női büvésznő?" — mondá Tomkins — nem csudálatos-é ez?"

„Igen; nem tagadom. — Utolsó pár hónap alatt mintha az ördög bujt volna belé s egy cseppet sem bánom most már, hogy eltávozott körünkből; higyje el uram ez idő alatt ugy bánt e késsel, mintha csak gyilkolni szeretett volna. A néző közönség visszafojtott lélekzettel, borzalomteljesen nézte midőn a mütétet véghez vitte."

(Folyt. köv.)

korcsszülött, mely a nagyvárosi szellem dajkálása mellett nőtt ilyen czifra figurává.

Végre is azzal váltunk el Mr. F.-től — kinek kellemdus neje sokkal elégedettebb volt, — hogy ő alaposan akarván tanulmányozni népünk jellemét, leutazik az alföldre. Jó utat és kellő eredményt!

A farsangnak én is áldoztam, még pedig keservesen. Képzeljék önök, a tegnapi technikus bálban elestem! A mint javában sasírozok egy kis szöszkével, előttem egy pár felbukfenczezik, én megbotlom benne s hasonló érintkezésbe jövök a vigadó sima talajával. Szerencsére tánczosnőmet ugy tartám, hogy minden nagyobb katastropha el lőn kerülve. De ugy kell nekem, miért gyorspolkázom én, ha nem vagyok rászorulva? Egyébiránt tessék elhinni, ha az előttem rohanók el nem buknak. stb. No legalább én is elmondhatom amaz ösmeretes nagyváradi kisasszonyal, kit a mult farsangok valamelyik báljában hasonló malheur ért, hogy: „Tizenhetedik farsangon bálozok, de még igy nem jártam!"

E „casus" elvette minden további tánczoló kedvemet. Pedig jókedély és vidámság adtak találkát a fesztelenségnek e csinos kis bálban. Én azonban inkább beültem a „czukrászdába" (oh nyelvőr szelleme ne hagyj el, minő szó ez is!) morfondirozni.

Mellettem ült egy ifju publicista ösmerősöm, ki szintén nem tánczol — elvből. Talán azért mert ó-konservativ. Ezzel az urral csak politizálni lehet. Tehát kezdjük rá. Nem vagyok ugyan erős politikus, de hát mire nem viszi az embert az elkeseredés.

Azonban szomszédom rákezdi maga. Legalább megkimél a kezdeményezés nehézségeitől.

— Mit szólasz a baloldali kör salon-forradalmához? kérdi.

— Azt, hogy a Jankovich fellépését az ő egyéni szempontjából lehet menteni, a párt további magatartását azonban isolált volta miatt épen nem alteráljа az. De te mit mondasz a Deákpárt kebelében fellépő tünetekről, melyek viharos, talán romboló események bekövetkezését jósolják?

— Hja az egész dolog egyelőre szóra sem érdemes. Az azonban határozottan áll, hogy Sennyey aktióra készül, még pedig olyanra, mely a legnagyobb horderejü kérdéseket ölelendi fel. O különben nem is számit tévesen, ő ösmeri a közelületlenséget, melylyel az egész ország, még a deákpárti hazafiak jobbjait sem véve ki, a jelen kormány ellen viseltetik. E tudalomra építi programmját Sennyey, melyben előadandja, hogy a helyzet tarthatósága a végső határt érte el, melyet tullépni nem lehet. Tennünk kell tehát, még pedig nem kicsinyes pártérdekektől elvakultan, hanem egyesült erővel, egy czélra törve; e czél: hazánk megmentése az anyagi tönkrejutásból és a politikai hátraeséstől.

— Ez mind igen szép, csakhogy ti conservativok nem birtok elég népszerüséggel eme magasztos eszmék megtestesitésére. Soraitokban közigazgatási talentum van elég; tiszta politikai és pénzügyi jellem még több; valódi magyar, nemzeti gondolkozásu pedig valamennyi. Hanem népszerütlenek vagytok ellenszenvetek miatt a honvédség a nemzet e féltett kincse iránt, mely hivatva van jövő magyar hadseregünk magvát képezni. Ezért nem kell az ország igen nagy többségének a conservativok politikája.

— Mi nem vagyunk ellenségei a honvédségnek, mint magyar haderőnek. Nekünk csak két hadsereg fölösleges — pénzügyi tekintetekből. Ám legyen magyar hadsereg, mit ti oly erélyesen sürgettek, legyen még ma, vagy a közel jövőben, nekünk nincs ellenünkre, és pedig annál kevésbbé, mivel a már-már nyakunkra nőtt nemzetiségek tulkapásainak csakis azon tekintélylyel vagyunk képesek gátat vetni, mely tekintélyt csupán a fegyveres hatalom adhat tényleg kezünkbe. Egyelőre azonban a honvédségre, e müszaki és tüzércsapatok nélkül veszteglő hadseregre kiadott milliókat, luxusköltségnek tartjuk egy másik hadseregre kellő óriási szükségletek mellett.

— No kedves konservativ barátom, ha nem a jövőbeli magyar hadsereg ellen elvileg, hanem csupán gazdálkodási szempontpól agitáltok két külön hadsereg tartása ellen, s ez állitásod illetékesebb helyről praecise kifejezést nyerend: én leszek az első, ki kezet nyujtok a baráti együttműködésre. Hisz akkor mi fontosabb elvi különbözet választ el egymástól? Jóformán semmi. Az apróbb eltéréseket pedig majd csak kiegyenlitsük.

Igy végződött politikai csevegésünk. Ekkor vége volt a kedélyes tánczvigalomnak. Kiki ment haza, találkozót adva ösmerőseinek a szombati nőképző bálra. Én és conservativ barátom hasonlót tevénk, annyival inkább, mivel már akkor Sennyey báró valószinüleg megtartá várvavárt programmbeszédét.

Leo.

Az emlékkertről.*)

I.

Tudva van Debreczen város közönsége előtt, miképen az 1861-ik évben alakult emlékkerttársulat, egy részről azon nézet által vezéreltetett, hogy ezen nagy jövendőjü város, a benne rejlő őserőt csak ugy fejtheti ki, ha a mozgását nyügöző port és sárt magáról elenyésztetve, tiszta arczczal és felemelt fővel állhat meg a vele versenyző városok sorában, — másrészről a már meginditott Csokonai és Honvédemléknek — ugy a majdan még reménylhetőleg emelendő emlék szobroknak helyet kivánt készíteni.

E kettős czélhoz képest, feladatául tüzte ki, a lehető és a lehetlennel határos két mód közzül, a lehetőt választani és mivel magának a nagytemplom körüli pusztaságnak kikövezése százezereket nyelt volna el, előbb azon kietlen pusztaságot kertté alkotni, majd onnan időnként tovább haladva, s az erre alkalmas téreket befásitva, tiszta, eleven, egésséges és vidám arczot adni a városnak.

E feladat nagy volt már magában is; pénz, erély és idő kellett hozzá.

Ezenkivül — mint mindig bekövetkezik, — ezen vállalatnak is ellenei támadtak.

Az ellenzés annyira nyilt és éles volt, hogy ez, az akkori legfelsőbb helyig vitetett.

De a város elöljárósága, és a vállalkozók támogatva a nagy közönség által, legyőzték az akadályokat, sőt rövid idő alatt, magok az ellenzők is pártolói lettek a munkálatoknak.

Igy aztán közbuzgósággal létrehozatott a nagytemplom és kollégium között az emlékkert; hazafiui könnyek között letétetett a honvédemlék és az egész hazát átható öröm között felállittatott a Csokonai ércszobor.

Ki birná azt részletezni! hogy mikép jött be azon nagy összeg, melybe ezen, bár csak lépésnyi haladás került? miképen birt a társulat, rendes kiadásai mellett, 14,016 frtot magáért a vasrácsozatért, 15,328 frtot a Csokonai szoborért, s több tetemes összegeket a honvéd emlékért, cserei honvéd sirért és fentartási tőkéül kiteremteni.

Alig van azon korból valaki, gazdag és szegény, kinek ezrei, vagy fillérjei nem egyesültek volna ama közös ékességében a városnak.

De nem lehet ki nem emelni, hogy a társulat egy szerény tagja, akkor elnöke, társával együtt nagy munkáján kivül, maga 14,000 frtot áldozott az emlékkertre.

A városi pénztár 1700 frt. A gőzmalom 2698 frt. A takarékpénztár 1777 frt. Mükedvelők a szinházból 1799 frt. Polgári kaszinó 1168 frt. Tanuló ifjuság 727 frt. Dalegylet 280 frtot adakoztak, vagy szereztek 1861 óta ezen czélra.

Közremüködtek erejökhöz képest, a testületek, czéhek, egyesek, férfiak nők egyaránt erőltetés, rábeszélés nélkül.

II.

Most következik a nagytemplom előtti térnek már nem hasonló kertté alakitása, hanem a hosszu nyilt főpiacz természetéhez képest csapóutcza nyilásaig czélszerü befásitása.

Az emlékkerttársulat mult évi márczius 24-én tartott választmányi üléséből felhivást intézett Debreczen város egész közönségéhez, melyben elpanaszolva, hogy a társulat megfogyott, s a megmaradt keveseknek tovább haladniok elég erejök nincs — az uj nemzedéket a társulatba belépésre, s közreműködésre felkérte. Egyszersmind az előmunkálatokat megtette, s a városi elöljáróságnál az engedélyt kinyervén, a szépitészeti bizottmánynyal egyetértőleg oda jutott, hogy bizottmányi elnök Hanke Leo és főmérnök Lux Sámuel urak, a teljesen bevégzett bizottmányi munkálatot a városi tanácsnak bemutatták, a tanács is a munkálatot helyesnek találta, s foganatositását csakis azon okból nem monohatta ki, mivel a piacz rendezését még tényezőül hozzá kell vennie.

Minthogy a befásitandó tér körül, a piaczon továbbra is megmaradható czikkek épen alkalmas bő helyet találnak:

A rendezés semmi akadályt nem gördithet a munka elébe.

Legyen nyugodt mindenki, hogy a piaczon tovább már egyébként sem maradhatandott dézsás szekerek, s más ilyenek, épen ugy jó helyre fognak találni, amint a zsibvásár az emlékkert helyéről, Vass Pál első ásó nyomására szépen elhelyezett áruit nagy hirtelenséggel felszedte, s csapóutczára, onnan pedig a törzsfőnő commandójára czeglédutczára plántálta. —

A télből már kifele megyünk, közeledik a tavasz, a munka vár.

Vass Pál aestheticus alkotó lelke, már négy márczins 15-én kezdett egyegy uj kertet alkotni a közönség számára jövő márczius 15-én hadd kezdje meg! az ötödiket, különben bele talál unni a várakozásba.

A tavasz munkája meg fogja hozni a gyümölcsöt is; nevezetes ajánlatok vannak téve a megkezdés feltételével.

Az eddig valósággal beérkezett aláirási iveken következő adakozások jöttek kezeimhez:

1. Kész pénzben. Prépost ő nagysága 100 frt. Polgármester Kovács Lajos 20 frt. Főkapitány Simonffy Imre 20 frt. Tanácsnok Hanke Leo 10 frt. Főjegyző Pap Ferencz 5 frt. Ref. lelkész Révész Imre 5 frt. Németi Lajos 2 frt. Könyves Tóth Mihály 5 frt. Komlóssy Imre 10 frt. Komlóssy Lina 5 frt. Komlóssy Róza 5 frt. Komlóssy Dezső 5 frt. Városi pénztár 200 frt. Reform. egyház 50 frt. Gőzmalom 200 frt. Takarékpénztár 100 frt. Krajnik Alajos 5 frt. Varga Lajos 10 frt. Varga Géza 5 frt. Fáy Árpád 10 frt. Pekár Imre 5 frt. Armós Bálint 5 frt. Kovács János 1 frt. Vámosy Lilla 1 frt. Balogh Ferencz 1 frt 50 kr. Gelenczey Pál 50 frt. Tóth Antal 50 frt.

2. Kötelezések. Komlóssy Imre évenkint 10 frt. K. Tóth Mihály évenkint 5 frt. Németi Lajos évenként 2 frt. Krajnik Alajos évenkint 5 frt. Kovács János évenként 1 frt. Gencsy Zsigmond 6 évig 10 frt. Udvarhelyi Károly 6 évig 10 frt. Fáy Árpád 6 évig 10 frt. Vincze Viktor 6 évig 1 frt. Varga Lajos 5 évig 10 frt. Vecsey Viktor 5 évig 5 frt. Miklósy Mózes 5 évig 10 frt. Oszterlám Ernő 4 évig 5 frt. Balogh Ferencz részletekben 25 frt. Váradi Szabó János 4 évig 2 frt. Armós Bálint 6 évig 5 frt. Egy iv üresen, s nem épen gyöngéd izenettel vissza küldetett.

Szabad legyen erre egy kis történetkét elmondanom:

A már kész kertek alakitása idejéből hasonló visszaküldés történt.

A vissza küldő több év mulva, jóval nagyobb adománynyal, mint aminőt tőlle várni lehetett volna, nálam megjelent.

Meglepett, kérdő tekintetemre többek közt igy válaszolt: „megpróbáltam kimondott szavam mellett makacsul megmaradni, 3 évig keresztül nem mentem a kerten, hanem hol jobbra, hol balra sompolyogtam mellette; mikor meg a szobor lelepzési ünnepélye volt, nem mertem arra menni el utamban, hanem csapóutczára kerültem."

„Én nem kinozom tovább magamat, hogy adóssa legyek annak a reám meredő vad poétának; ha keresztül megyek a kerten, vagy ha leülök egy padra, mindég azt hiszem, hogy a pajkos tanulók homlokomról leolvassák, hogy üressen visszaküldtem az ivet, s engem nevetnek."

Vannak oly dolgok, melyeket lenézni, megtagadni nem lehet. — Mindenki erejéhez képest többért vagy kevesebbért szerezze meg a jogot, magáénak nevezhetni a város haladását, s kellemes érzettel venni részt a kor munkájában.

„Nem kell a piaczra fa" vagy „csináltassa a város."

Még amely városokban bőven van kő, azokban is egymásután készitik a boulevárdokat és a legelső kereskedések, legdrágább lakások ezekre vannak.

Annak pedig örüljünk, ha nem a város csináltatja, de mi magunk; mert igy annyit adunk reá, amennyit tetszik, ahol pedig a város csináltatja, igen annyit kell adózni, mint az országos adó. Kelt Debreczenben, 1875. január 27-én.

Tóth Antal,
az emlékkert társulat jegyzője
és pénztárnoka.

*) Ezen czikk már két számunkból maradt ki térhiány miatt. Szerk.

Debreczeni szinház.

(...a.) Szombaton, jan. 31-én **Bacsó Luiza** fellépteül adatott **„Mártha"** vig opera. — Nem lehet csodálkozni a szinházat a páros napokon látogató közönségen, hogy annyira zugolódik azon figyelmetlenségért, hogy napja — a mostoha gyermeke az igazgatóságnak és igy a szombati élvezet másodszor is a páratlan napnak jutott. Opera előadás, Bacsó Luiza mind a kétszeri föllépése, a páratlan bérleti napra esvén. Nem nagy leleményesség kellett volna ennek kikerüléséhez. A változtatás igen egyszerü és könnyü lett volna, ha pénteken is előadás tartatik. E mulasztásnak már nem a nehéz körülmények a repertoir nehézségei az oka, hanem a kevés figyelem. A páros napról ha igazságosok akarunk lenni, már a vasárnapot is át kellett volna tenni a páratlanra elég régen türé hallgatagon az illető közönség. Panasz van a szinház látogatásban mutatkozó közöny ellen, és nem ok nélkül, de a közönség is éppen ugy panaszkodhatik, a figyelem ellen és az sem ok nélkül. De engedje meg szerkesztő ur, hogy a szombati előadásra áttérjek. Ez valóban élvezetes volt. Mándokyné több kedvvel játszott és énekelt mint ő rendesen szokott, hangját talán igy egész szépségében egész télen nem hallottuk mint ez este, egyre azonban észrevételünket meg kell hogy tegyük, az „Árva rózsa" egy népdal, ezt egyszerüen énekli minden müvésznő, minden hangfutam és trilla belé szövése nélkül, még Patti a jelenkorban a futamok és trillák müvészkirálynéja meg nem enged magának semmi czifrázást vagy változatot e gyönyörü egyszerü de éppen nem könnyü népdalban, mert a czifrázás az ahoz értő előtt okvetlen elrontja e dalnak hatását. Tudjuk azt jól, hogy az énekesnőnek a mai divat szerint a szerzők dallamait változatokkal énekelni szabad. De csakis izléssel a zeneszerző irányát, a zene jellemét megtartva de másképen nem. Bacsó Luiz k. a. bájos Nancy volt, megjelenése, alakja már oly rokonszenves, minővel a szinpadon nem gyakran találkozunk. A kisasszony teljesen megfelelt feladatának, mind játékában mind énekében; de mi azon tanácsot merjük adni, hogy miután mi őt nem tökéletesen alt, hanem inkább mezzosopran énekesnőnek tartjuk, tehát nem született altistának, ne hanyagolja el az oly operák betanulását is, hol szép magas hangját érvényesitheti. Mi ezzel nem azt állitjuk, hogy a kisasszonynak igen szép mély hangja ne volna. De épen, mert hangjának nagy a terjedelme, kerültetnők véle a magas Soprant, — mert ez által mélyebb hangjait vesztené. Mi őt decidirt mezzosoprán énekesnőnek tartjuk nagyon mély hanggal és igy igen nagy szerepkörrel. — Utolsó kettős dala Törökkel ugy volt énekelve és játszva is, hogy szinte sajnáltuk, hogy oly hamar megértették egymást. Az egész estvén át komoly tanulásának és tehetségének szép jelét adta a tisztelt kisasszony. Bogyó nem gyakorol eleget. Ritkán énekel; ezért párszor nem értettek egyet a zenekarral. — Egészben véve szép gyönyörü hangjával igen helyesen énekelt, a kettőst Törökkel és egy pár dalt hibátlanul. Ma Török is nagy jelét adta tanulásának, mert azt merjük állitani, hogy csupán a bordalt, melyre még nincs elég hajlékonyság hangjában, énekelte kevésbé jól, de más helyt correct énekelt; jól vette ki magát mély hangja az erős tenor mellett. — E szerep eredetileg is ugy van irva, — hogy bassista énekelje. Kár, hogy több alkalma nincs Töröknek magát gyakorolni. — A közönség nagy számmal jelent meg, jeleül annak, hogy a közönyt is meglehet törni, csak érdeket kell tudni felkölteni az illetőkben. — (Beküldetett.)

HELYI HIREK.

— **Az 1875 évi** febr. hó 4-én tartandó bizottsági közgyülésnek tárgyai: 1. Ministeri intézvény, mely tudatja, hogy Sillye Gábor hajdukerületi főkapitány a város főispánjává kineveztetett. 2. A kinevezett városi főispán székfoglalása. 3. Polgármesteri havi jelentés. 4. Ügyhátrány jegyzék. 5. Ministeri intézvény, melyel a bécsi nemzetközi kiállitáson kitüntetett helybeli kiállitók részére szóló érmek és okmányok kiosztás végett lekü'dettek. 6. Ugyan az, a görög kormány által Fiumébe kinevezett alconsulnak elismeréséről. 7. A levéltár rendezésére felügyelő bizottmány jelentése a rendezés eredményéről és az eddigi költséges rendezési rendszere beszüntetéséről tanácsi véleménynyel. 8. A rajz iskolára felügyelő bizottmány jelentése a $187^{3}/_{4}$ iskolai évről. 9. A városi reáltanoda alapját tevő összeg százalékának felebb emelése iránti inditvány bizottmányi és tanácsi véleménynyel. 10. Az 1875-ik évre szóló legeltetési rendszabály megállapitása. 11. A külső legelőkre kivetett 15000 frtból a ref. egyháznak átbocsátandó összeg meghatározása. 12. A helybeli zenede és Géressy Kálmán főiskolai tanár részére adandó tüzifa iránti kérvények tanácsi véleménynyel. 13. A számadásokat felülvizsgáló bizottság kérvénye a számadások kimutatásának nyilván tartás végett hozzá juttatásáért tanácsi véleménynyel. 14. A városi főkapitány válasza a kapitányi hivatali fogalmazó ügyében tett felszólamlásra. 15. Megyessy Károlyné kegydijazás iránti folyamodása a bizottmányi és tanácsi véleménynyel. 16. Orvosi oklevél kihirdetése. 17. Polgárositás iránti kérvény.

= **Sok felöl érkezett** hozzánk panasz a szinház igazgatósága ellen a miatt, hogy a bérleti páratlan számok a páros számok felett előnyben részesittettek, és pedig legujabban Bacsó Luiza k. a vendégszerepeltetése alkalmából. Mai szinházi szemlénkben, mely hozzánk egyik t. olvasónk által lett beküldve, hasonlóan kifejezés van adva azon kedvezőtlen érzésnek, melyet a szinház igazgatóságának kényszerült eljárása előidézett, Kényszerült, mondjuk, — mert utána néztünk a dolognak, s a vett felvilágositások után állithatjuk, hogy az igazgatóság előbb Mándokiné, majd Bacsó Luiza s legkölebb Horváthné betegsége, s a Dalnoki pár távolléte folytán nem volt azon helyzetben, hogy a repertoirt az elmult héten másképen állitsa össze. Hogy azonban a páros számu bérlők kárpótolva legyenek, még e hét folytán kétszer fog fellépni Bacsó Luiza k. a. s mindkét fellépése páros számra fog esni. Ezeket jónak láttuk a hozzánk több helyről beérkezett panaszok igen tisztelt beküldőinek megnyugtató s a szinházi igazgatóságot kimentő tudomására juttatni.

= **A szinügyegylet hetes bizottsága**, mely mint szombaton irtuk szinházunk ügyében javaslattétellel bizatott meg, s e végből a választmány négy tagjával erősbittetett, holnap délután tartja első ülését. A szombaton tartott választmányi ülésben felolvasott jelentések birálásába ezuttal nem látjuk időszerünek mélyebben belebocsátkozni, nem akarván addig, mig a javaslattétellel megbizott küldöttség nem határoz és nyilatkozik, sem irányt jelölni ki, sem pressiót gyakorolni. Annak idején, ha a megállapodásokat ismerni fogjuk, mulhatlanul elfogjuk mondani beható nézeteinket. Egyelőre azonban nem mulaszthatjuk sürgetősen felhivni a szinügyegylet választmányi tagjait, s ezek közt főleg azokat, kik egyszersmind városi tisztviselők, hogy a jövő választmányi ülésre, melyen a küldöttség tervjavaslata fog tárgyaltatni, a szinügyünk iránt tartozó lelkiismeretességből kifolyólag teljes számban megjelenni szivesked jenek, és pedig annyival inkább, mert megvagyunk győződve a felől, hogy szinházunk jövőjére a szinügyegylet legközelebbi választmányi ülése döntő befolyást fog gyakorolni.

= **Hibaigazitás.** Lapunk szombati 21-dik számának első czikkében correctori elnézés folytán egy oly értelemzavaró hiba csuszott be, melyet kötelességünknek tartunk helyre igazitani. Ugyanis a lap első oldalán az 5-ik hasában a harmadik kikezdésben hibásan ez áll: „Sennyey után Irányi szólt, szokott modorában kigunyolta, — pellengére állitotta a kormányt föleg Ghyczyt," sat. E sorok egy kimaradt név hozzá füzése által lesznek csak érthetővé, s helyesen igy olvastatik: „Sennyey után Irányi szólt, szokott modorában. — **Somsich** kigunyolta, pellengére állitotta a kormányt, főleg Ghyczyt." sat; ugy hogy az a mi ezután Simonyi Ernő emlitéseig következik, mind Somsich beszédére és nem az Irányiéra vonatkozik.

— **A debreczeni** korcsolyázó egylet által f. é. febr. 5-én a „Fehérló" vendéglő termeiben tartani szándékolt, de a csak most megnyert, tánczteremmé alakitott szinházi helyiségben megtartandó tánczvigalomra a páholyok kötelező előjegyzése iránt az érdeklettek, illetőleg meghivottak alulirthoz fordulni szivesked jenek. Alsó és közép páholy 4 frt. Családi páholy 6 frt. Felső páholy 3 frt. Minden páholyba menő személynek belépti jegygyel is ellátva kell lenni. Ferenczi Lajos egyl. jegyző. (Lakik Bathyányi u. 2158 sz. a.)

— **Nyilvános köszönet.** A kereskedelmi középtanoda könyvtárának s gyüjteményének gyarapitasához becses adományukkal járultak: Szepessy Mihály ur Pestről „Ausztria hirodalmi adórendszere" 1 köt. — Aigner könyvkiadó ur: Hoffer „Franczia nyelvtan" 2 köt. -- Herczl Márk tanár: 4 drb. „Méter rendszer táblázata„ — ugyanaz zsebkiadásban 1 drb. — Egy magát meg nem nevezett: hat drb. ezüst pénz a 16. századból. — Pollacsek Gy. igazgató: 2 drb. „Méter mérték kátéja." — Midőn ezen adományokért az igazgatóság nevében köszönetet mondanék, bátor vagyok a t. cz. közönség figyelmét zsenge tanintézetünkre irányozni s kérni, hogy becses adományaikkal annak gyüjteményeit gyarapitani szivesked jék. Az igazgatóság megbizásából Beczner Frigyes, tanárkari jegyző.

** **Vásott ficzkó** lehet még az is, ki a börtönből tegnapelott délelőtt kiszabadulván, visszanyert szabadságát a legelső alkalommal akként kezdte élvezni, hogy ebéd után, — tehát fényes nappal — bement kiscsapóutczán egy füszerkereskedésbe szomjuságát pár pohár pálinkával lehüteni; alig izlelte meg azonban a szeszes ital tüzes cseppjeit, midőn egy hosszu kést elorántott s ráfogja az előtte álló kereskedőre, hogy adja oda neki pénzét, mert ő czimborája Dobos Gábornak s ha nem tesz eleget követelésének, mindjárt halálnak halálával fog meghalni. A kereskedő erre megugrik s egy mellékszobába eltünvén, gyorsan rendőrség után küld. Ezalatt a jóféle mákvirág tovább állott s rosz szelleme által vezéreltetve vakmerően betámit egy közeli polgárházhoz, hol a szobában, egy védtelen öreg asszonyt talált. „Ide a pénzed, vagy meghalsz!" igy köszöntött be s a szegény anyóka rémületében azonnal átadja neki a nála levő pár forintocskáját. „Ez kevés nekem, még többet!" és hogy nagyobb hatást eszközöljön, a kést vészteljesen villogtatta. De zsarolásának egy előkerült rendőr véget vetett, ki bátran szembeállva a gazemberrel, azt le akarta tartóztatni. Nem boldogult; mert az elszánt ficzkó rárohant a csend és rend emberére s mielőtt annak ideje lett volna a támadás kikerülésére, vas karok kulcsolták keresztül s pillanat mulva, már a padozaton volt elnyujtóztatva, — a vásott ficzkó pedig azt tartva, hogy szégyen a futás de hasznos: megugrott. Azonban nem sokáig élvezhette szabadságát, mert már este csakugyan hurokra került s ismét feltárult előtte jól ismert börtöne ajtaja.

— **A lopásoknak** legkülönbözőbb nemeit sorolhatnók elő, melyek a közelebbi időkben felmerülven, rendőrségünk, majdan pedig a törvényszék előtt tárgyaltattak; ezen körülmény sejtetni engedi, hogy a nép alsó osztályában a szükség hatalmas tényezőkint kezd szerepelni: a piaczon egyik szegény a nálánál nem kevésbé másik szegény zsebéből orozza ki csekély értékü pénzét; másik férfi élelmi szert, harmadik egyet s mást lop, hogy azokat eladván, élhessen, stb.

* **Bisotka István** hirneves helybeli gubásmester már készül a jövő évben Amerikában tartandó világkiállitásban részvételre, hová egy finom magyarbárány gyapjuból szött apró gondörszőrü gubát szándékozik a lehető csinnal kiállitva elküldeni.

— **Egy roszhirü korcsmából** a nyugotisoron a mult héten fényes délben az ablakon egy golyóra töltött fegyverrel löttek ki az utczára, s a golyó egy ott elmenő ember előtt nehány lépésnyire csapott le.

— **A városi levéltár rendezéséről.** A közügyek intézésében bármi részről mutatkozó tapintatos eljárás eredményét éber figyelemmel kisérvén, — örömmel hozzuk nyilvánosságra, mikép a városi levéltári felügyelő bizottmánynak f. hó 28-án tartott ülésében felolvastatván az 1869 év oct. 1-én megkezdett rendezési munkálatok megbirálására kinevezett küldöttségnek jelentése, s a munkálat jövőben mikénti folytatására beadott abbeli javaslata, hogy a mennyiben a rendezési munkálat a legrégibb időktől fogva, 1750. évig terjedő időszakig a latin nyelven fogalmazott iratokra nézve bevégeztetett, s ezekre nézve a tárgymutató és betüsorozat ha mindjárt tisztázatlan állapotban is elkészitettetett; s a mennyiben az 1750 évtőli időszaknak, — melynek nagyobb részére már tárgymutató találtatik, — a most létező és a házi pénztáron sulyosan nehezedő költséggel való rendezése folytatását szükségtelennek látja: általános megállapodással elhatározta, hogy a rendezési munkálatnak tovább folytatása beszüntettetvén, — a tanácshoz és a bizottmányi közgyüléshez azon véleményes javaslat terjesztessék, — mikép a rendezési munkálatnak jövőbeni folytatása a közleváltárnok felügyelete alatt, egy napdijas egyén alkalmazása által eszközöltessék. Teljes megelégedéssel tapasztalta a felügyelő bizottmány, hogy az 1872-ik évtől visszafelé 1860-ig vezetett s egész rendetlenségben a közleváltárban elhelyezett iratoknak rendezése vonatkozási számokkal ellátása és 1—200-ig terjedő számokkal jegyzett csomagokban való befoglalása, közleváltárnok szorgalma után annyira bevégeztetett, hogy 2 és $^{1}/_{2}$ évre terjedő hivataloskodási idejében, a napi rendes teendők végzése mellett, most az 1862-ik évbeli iratok rendezésével foglalkozik s egyedül az 1861-iki évbeliek maradnak folyó évi rendezési munkálatai tárgyaiul. Az 1873-ik évben behozatott csomagolási rendszer alapján pedig a mult 1874. évben 8076 beadvány közül a f. 1875. évre csak 275 szám elhelyezése maradt hátrányban, mely azóta talán már el is intéztetett.

— **A debreczeni** polgári-kör saját könyvtára gyarapitására 1875. évi Febr. 6-kán a „Fehérló" vendéglőben zártkörü tánczvigalmat tartand. Beléptijegyek 1 frtjával a meghivó előmutatása mellett válthatók Otrokocsi Végh János urnál, Tóth Lajos és társa városház alatti vaskereskedésében, a kör-helyiségben és este a pénztárnál. Felülfizetések szivesen fogadtatnak.

= **A helybeli** fiatal emberek által szombaton este a Jónász-féle vendéglő termében rendezett társas vacsora, s az azzal összekötött kedélyes tánczmulatság kitünően sikerült. Körülbelől 36—40 pár tánczolt, és pedig a tánczrakerekedéstől, esti $^{1}/_{2}$ 10 órától kezdve egész reggeli 5 óráig. — A megjelent társaság a lehető legválogatottabb volt, s ha nem vagyunk képesek a megfelelő jelzőket alkalmazni sok szép fiatal leányka bájainak kiemelésére, ne vétessék ez hibául, mert attól félünk, hogy ha szigoruan az igazsághoz ragaszkodnánk is, még akkor is tulzóknak találnának nevezni bennünket. Lehetetlen elismeréssel nem emlékeznünk meg, arról, — hogy a toillettek nagyobb részben egyszerüek, mind a mellett csinosak, izlésteljesek voltak. — A siker, mit e kedélyes mulatság rendezői arattak, bizonyosan csak ösztönül szolgáland e kellemes tánczestélyek minél gyakrabbi ismétlésére. A konyha kitünő, s a felszolgálás pontos volt.

+ **Teleki utczán** ma éjjel több háztulajdonos ablakát, alkalmasint a „Fehérló"-ban tartott kőmives bálból jó kedvü állapotban hazatérők csupa mulatságból beütötték. Az illető háztulajdonosokra ez eset annyival kellemetlenebb, miután a tettesek kilétét természetesen alig gyanithatják, a kár azonban mégis rájuk nehezül. Felszólamlást vettünk ez esetre nézve, s az illető lapunk utján kéri a rendőrséget, hogy hasonló bálok alkalmával a hazatérők rakoncztálankodásait szigorubb éberség utján megátolni szivesked jék.

— **A helybeli gazd. felső tanintézetnek** bár ritkán, de mégis csak ki jut az alkalom, hogy a róla megemlékezőknek a nyilvánosság terén is kifejezhesse köszönetét. Tamásy Károly gyógyszerész ur 25 évi tevékenységének és buzgalmának eredményét a meteorologia terén feljegyezve egy testes kötetben, adá intézetünknek; Krajnik Alajos ur, pedig egy 213 éves magyar gazdasági naptárt (czime: Calendarium Oeconomicum Perpetuum. Az az esztergami Érsek urunk ő nagysága pozsonyi gondviselőjének majorságról irt lajstroma, minden esztendőre, kiből minden major gazda hórul hóra egész esztendő által mit munkálódhasson a majorság körül, meg tudhatja. Most ujonnan magyar nyelven kibocsáttatott. — Nyomtattatott Nagy-Szombatba az akadémiai betükkel Schneckenhaus Menyhért Venceszló által. 1662.) kegyeskedett adományozni; mely nagy becsü adományokért fogadják igen tisztelt adakozók az intézet köszönetét. Szüts Mihály, s. tanár.

A „Debreczeni Ellenőr"

— eredeti távirata. —

= Budapest, febr. 1. (Feladatott d. u. 2 órakor.) A képviselőház mai ülésén gr. Lónyay Menyhért beszélt, előadta programmját, dicsérte saját multját, s kárhoztatta az utána jött miniszereket. Normalbudgetet tervez, — rendkivüli eszközök alkalmazását s a pártok összemüködését kivánja. — Bartal miniszter élesen megtámadja Sennyeit, védi a kormányt, s bizik a jövő évek jó termésében, s a haza szerencsecsillagában. — E beszéd alatt Ghyczy hatalmasan csattantott markával. — Sennyey Bartal beszédére erőteljes s hatalmas választ adott.

ÉRTÉK- ÉS VÁLTÓ-FOLYAM

a bécsi cs. kir. nyilvános tőzsdén

1875 febr. 1-én.

5% metalliques 70,20., 5% nemzeti kölcsön 75,75., 1860-ki államkölcsön 9.54, bankrészvények 2,15., hitelrészvények 22175, London 111.—., magyar földtehermentesitési kötvény 77,50., temesvári földtehermntesitési kötvény 76,75., erdélyi földtehermentesitési kötvény 756,0., Horváth-Slavon földtehermentesitési kötvény 79.50, ezüst 105,90., cs. kir. arany 5.24,½ Napolend'or 891.

Felelős szerkesztő: **Szabó Antal.**

Főmunkatárs: **Hamar László.**

Laptulajdonos Molnár György. Kiadja a könyv- kőnyomda s kártyagyári részv. társulat Debreczenben.